

Angličtinu pro první ročník učila veselá, mladá, ani ne třicetiletá žena, pořád povídala o „esejistické formě“, kterou prý už dobře známe ze střední školy.

Další přednáška – o amerických dějinách – se konala v posluchárně pojmenované po proroku Josephu Smithovi. Myslela jsem, že americké dějiny pro mě budou lehké, protože nám táta vyprávěl o Otcích zakladatelích a já jsem o Washingtonovi, Jeffersonovi a Madisonovi věděla první poslední. Jenže profesor se o nich skoro nezmínil a místo toho vykládal o „filozofických základech“ a spisoch Cicerona a Humea, o nichž jsem v životě neslyšela.

Na první přednášce jsme se dozvěděli, že příště začneme testem z předepsané četby. Dva dny jsem se snažila z hutných úryvků v učebnici vydolovat nějaký smysl, ale na stránkách byly jako černé díry rozesté pojmy typu „občanský humanismus“ a „skotské osvícenství“ a pohlcovaly veškerý zbývající text. Vyplnila jsem test a všechny odpovědi jsem měla špatně.

Neúspěch na mě těžce dolehl. Ten test měl být první ukazatel, jestli jsem v pohodě, jestli místo vzdělání stačí, co mám v hlavě. Po testu se odpověď zdála jasná: nestačí to. Když jsem to zjistila, mohla jsem rodičům zazlívat, jak mě vychovávali, ale neudělala jsem to. Moje loajalita vůči tátovi se zvětšila přímou úměrou k množství mil, které nás dělily. Na hoře jsem se mohla bouřit. Ale tady v tom hlučném křiklavém městě jsem se, obklopená pohany maskovanými za světce, držela každé tátovy pravdy, každé jeho zásady. Doktoři jsou ztracení synové. Domácí vzdělávání je Boží příkazání.

Mojí nově nabytou oddaností starému přesvědčení neotrásal neúspěch v testu, ale až přednáška o západním umění.

V posluchárně byla při mém příchodu spousta světla, teplé ranní paprsky dovnitř proudily vysokou prosklenou stěnou. Vybrala jsem si místo vedle holky v halence až ke krku. Jmenovala se Vanessa. „Měly bysme držet při sobě,“ poznamenala. „Podle mě jsme tu jediné prvačky.“

Starší pán s drobnýma očima a špičatým nosem zahájil přednášku tím, že zavřel okenice. Zmáčkl tlačítko a posluchárnu

zalilo bílé světlo z projektoru. Na snímku byl obraz. Profesor vykládal o kompozici, tazích, historii. Pak nám ukázal další obraz a po něm další a další.

A pak projektor promítl zvláštní fotku, byl na ní muž ve vybledlé čepici a kabátě. Za ním čněla betonová zeď. Držel si u obličeje kousek papíru, ale nedíval se na něj. Hleděl na nás.

Otevřela jsem si obrázkovou učebnici, kterou jsem si na seminář koupila; chtěla jsem si tu fotku prohlédnout zblízka. Pod ní byl text psaný kurzívou, ale já jsem mu nerozuměla. Přímo uprostřed se vyskytovalo slovo připomínající černou díru, která pohlcovala zbytek. Po vzoru ostatních studentů jsem zvedla ruku.

Profesor mě vyvolal a já jsem tu větu přečetla nahlas. Když jsem se dostala k tomu slovu, zarazila jsem se. „Tohle slovo neznám,“ sdělila jsem mu. „Co znamená?“

Nastalo ticho. Ne takové to zklidnění, ztišení, ale naprosté, téměř dramatické ticho. Žádné šustění papírů, žádné škrábání tužek.

Profesor pevně sevřel rty. „To snad nebylo nutné,“ poznamenal a pak se vrátil ke svým poznámkám.

Po zbytek přednášky jsem se skoro nehýbala. Dívala jsem se na svoje boty, říkala jsem si, co se stalo a proč, a kdykoliv jsem zvedla hlavu, zjistila jsem, že se na mě někdo dívá, jako bych byla divná. Jistě že jsem byla divná a taky jsem si toho byla vědoma, ale nechápala jsem, jak to můžou vědět oni.

Když zazvonilo, Vanessa si nacpala sešit do batohu. Pak se zarazila. „Neměla by sis z toho dělat legraci. Není to vtipné,“ pokárala mě. Odešla, než jsem stihla něco říct.

Zůstala jsem na svém místě, dokud všichni nevyšli z posluchárny, dělala jsem, že se mi zadrhl zip na kabátu, abych se nemusela nikomu podívat do očí. Pak jsem šla přímo do učebny s počítači a vyhledala si slovo „holokaust“.

Nevím, jak dlouho jsem si o holokaustu četla, ale v určitou chvíli jsem měla načteno dost. Opřela jsem se a zadívala se do stropu. Předpokládám, že jsem byla v šoku, ale nejsem si jistá, jestli z toho, že jsem se dozvěděla něco strašlivého, nebo ze své vlastní neznalosti. Nicméně si pamatuju, jak jsem si na okamžik